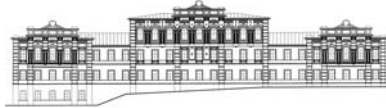

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ХХІ СТОЛІТТЯ

**Матеріали всеукраїнської науково-теоретичної
конференції молодих учених**

22–23 квітня 2021 р.

Харків, ХДАК, 2021

незрячих та слабозорих має як вагоме теоретичне значення, адже сприятиме подальшому розвитку бібліотечної науки (library science) в Україні в інформаційному суспільстві, так і практичне значення, тобто може стати в нагоді бібліотечним фахівцям у щоденній роботі в умовах цифрових трансформацій.

А. А. Ладика

ІННОВАЦІЙНІ МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАРУБІЖНИХ БІБЛІОТЕКАХ

В умовах популярності у суспільстві мультимедійних форматів, бібліотека на основі використання мультимедійних технологій отримує нові можливості перегляду своїх функцій; розширення спектру інформаційної продукції та пристосування й адаптації простору бібліотеки для активної комунікації читачів; підвищення ефективності обслуговування різних аудиторій користувачів; активізації нового рівня взаємодії з користувачем.

Основними напрямками впровадження мультимедійних технологій у діяльність бібліотек є: техніко-технологічна модернізація з акцентом на мультимедійній компоненті; створення цифрових ресурсів, продуктів і послуг; мультимедійне оснащення фізичних просторів бібліотек (створення мультимедійних студій, цифрових лабораторій); виробництво мультимедійних продуктів і послуг; розвиток медіаграмотності користувачів та активізація читання за допомогою мультимедіа.

Закордонні бібліотеки активно самостійно генерують різноманітні мультимедійні продукти та послуги: інтерактивні книжки, мультимедійні енциклопедії, електронні гіді, інтерактивні шкали, різноманітні мультимедійні функції пошукових систем на бібліотечних вебресурсах, зокрема й спрямовані на обслуговування людей з особливими потребами.

У зарубіжному бібліотечному сегменті мультимедіа-продукти посідають чільне місце і вже встигли стати звичним явищем. Але є досить інноваційні. Зокрема, проєкційний мепінг — метод створення 3D-проєкції на фізичний об'єкт навколишнього середовища з урахуванням його форми та розміщення в просторі. Прикладом використання 3D-мепінгу в бібліотеках є «жива» книга. Для створення атмосфери або повної трансформації простору розповсюджений відеомепінг. Популярності набули інтерактивні або електронні гіді, віртуальні екскурсії, створені за допомогою тривимірної графіки; мультимедійні віртуальні музеї та інші креативні продукти.

Н. С. Тюркеджи

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ В УКРАЇНСЬКИХ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ СТРУКТУРАХ

У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства мобільні застосунки стають невіддільною частиною людського буття. Завдяки поєднанню практичності та продуктивності вони забезпечують не стільки економію часу, скільки доступність і безбар'єрність, що є важливою умовою функціонування документно-інформаційних структур (бібліотек, архівів, музеїв) у XXI ст.

ДІС вже не перший рік вирішують проблему своєї актуальності в суспільстві, у якому основою вільного доступу до інформації є мережа Інтернет. Водночас, для вітчизняних ДІС важливим також залишається питання

забезпечення фізичної доступності для всіх категорій відвідувачів, особливо в часи всесвітньої пандемії COVID-19, яка докорінно змінила умови існування бібліотек, архівів та музеїв не лише в Україні. Вирішенням цієї ситуації стає опанування ДІС інформаційного мобільного простору та запровадження нових форм обслуговування користувачів у вигляді спеціалізованих мобільних застосунків.

Спеціалізовані мобільні застосунки мають включати сукупність допоміжних засобів або послуг, спрямованих на підвищення рівня функціональних можливостей, продуктивності та незалежності людей з особливими потребами. Завдяки використанню інноваційних рішень у мобільних додатках, документно-інформаційні структури мають збільшити спектр надаваних послуг, а отже збільшити й кількість віртуальних користувачів та відвідувачів.

Протягом останніх 10 років досить активно ведеться розробка мобільних допоміжних застосунків для людей з когнітивними, перцептивними та фізичними вадами. Нині вже існує безліч таких, деякі з них є безкоштовними. Активно ведеться впровадження та використання додатків і в діяльність бібліотек, архівів та музеїв. Завдяки яким ми можемо отримати інформацію, знання чи емоції не виходячи з дому, ці ж можливості мають змогу отримати й люди з особливими потребами. Наразі існують додатки для пошуку доступних місць та закладів (Wheelmap), розширеного та альтернативного спілкування (Google Voice, P3 Mobile), для переведення тексту на шрифт Брайля (**BARD**), використання жестової мови й аудіотурів музейними додатками для проведення екскурсій.

В Україні все частіше порушується питання доступності, інклюзії, наразі продовжується робота над проектом Національної стратегії безбар'єрного простору. У цьому напрямі створено вітчизняний мобільний додаток Dostupno, який відзначає на мапі безбар'єрні локації: державні установи, торговельні центри, освітні та культурні заклади, тощо. Після проведеного моніторингу мобільного додатку Dostupno, виявлено, що кількість закладів ДІС є незначною.

Надання послуг користувачам бібліотечними, музейними та архівними установами шляхом розробки й використання мобільних додатків є перспективним та необхідним напрямом в їхній діяльності.

М. В. Іванова, О. З. Клименко

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ОСІБ ІЗ ВАДАМИ ЗОРУ ДО АДАПТОВАНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Відношення до осіб з інвалідністю засвідчує рівень цивілізованості суспільства. Уже з перших років незалежності ухвалено Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>), яким задекларовано, що особі з інвалідністю «держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист».

Утвердження нашої держави у векторі загальнолюдських цінностей засвідчує преамбула до Основного Закону України – «Конституції України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>): «дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і